

Balkanly Watan ogullary

Category: Kitapcy, Taryhy şahslar

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Balkanly Watan ogullary HALKYMZYŇ GAHRMANLARY

► BALKANLY WATAN OGULLARY

★ BEGLI AMANOW

1914-nji ýylda doglan, milleti türkmen, BK (b) P çleni. Bilimi 10 klas. 1939-njy ýylda Gyzylyarbat şäher harby komissariaty tarapyndan Gyzyly Goşun hataryna çagyrylypdyr. Harby gulluga gitmezden ozal Gyzylyarbat şäheriniň 13-nji kwartalynyň 7-nji jaýynda ýaşayar eken.

Amanow Beýik Watançylyk urşunyň başlanan ilkinji günlerinde söweşe girip Belostok, Roslawl şäherleriniň sebitinde faşistlere garşy göreşip başlapdyr. Agyr söweşleriň birinde olaryň bölümi gabawda galypdyr we Begli dagy ýesir bolup nemesleriň penjesine düşüpdir.

Amanow Orşa şäherindäki harby ýesirler saklanýan lagerleriň birinde esli wagtlaý jebir çekipdir.

1943-nji ýylyň başraklarynda Begli Amanowa şol konsentrasion lagerden gaçyp sypmak başardýar. Uzak wagt geçmänkä ol Belorussiýanyň Mogilyow oblastynda hereket edýän ar alyjylaryň hataryna goşulýar we faşistlere garşy göreşmegini dowam etdirýär. Amanow ilki, ýagny 1943-nji ýylyň 15-nji aprelinden 5-nji dekabryna çenli «Çekist» partizan brigadasynyň 40-njy otrýadynda rýadowoý partizan bolup söweşýär. Soňra ony otdeleniýe komandiri edip belleýärler we rotanyň partorgy edip saýlaýarlar.

Amanow nemes faşistleriniň garşysyna alnyp barlan açyk söweşlere, guralan zadalara köp gezek gatnaşyp, özüni batye partizan hem-de ukyply otdeleniýe komandiri hökmünde tanadypdyr. Ol Çernoruçskiý, Klimowiçi, Tolkaçewskiý diýen punktlarda ýerleşýän poliseý garnizonlaryny derbi-dagyn etmek boýunça geçirilen operasiýalarda has-da tapawutlanypdyr.

Amanow öz otdeleniýesi bilen «Rels urşuna» gatnaşyp, Lotwa-Mogilýow, Nehaçewa-Iwansewiçi demir ýol liniýalarynda 400-e golaý relsi hatardan çykarypdyr. 15.000 metr telegraf-telefon liniýasyny kesipdir. Bu otdeleniýe Begliniň baştutanlygynda duşman parowozlarynyň 2-sini we drezinalaryň hem birini hatardan çykarypdyr.

Nemes faşistlerine garşy göreşde görkezen söweşjeň edermenlikleri üçin türkmen ýigidi Begli Amanow komandowaniýedeb telim gezek hoşallyk alypdyr we «Watançylyk urşunyň partizanynyň II derejeli medaly» bilen sylaglanypdyr.

★ PARUK BERDIÝEW

1908-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. Uruşdan ozalky öý adresi: Gyzyletrek raýonynyň ozalky Stalin adyndaky kolhozy bolmaly.

Berdiýew 1944-nji ýylyň 9-njy iýulynds partizanlaryň hataryna goşulyp, S.A.Kowpak adyndaky 1-nji Ukrain partizan diwiziýasynyň sostawynda nemes faşistlerine garşy göreşipdir.

★ AMANBERDI GARAÝEW

1920-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. WLKSM çleni. Bilimi 4 klas. Öý adresi: Nebitdag şäheri, sos.gorodok, 2-nji korpus, 1-nji jaý.

Amanberdi 1943-nji ýylyň 17-nji maýyndan başlap, Saburowyň komandirlik edýän partizan birikmesiniň «24 godowşina RKKA» diýen otrýadynyň hatarynda ilki rýadowoý partizan, soňra otdeleniýe komandiri bolup söweşipdir. Ol söweşlerde görkezen edermenlikleri üçin «Gyzyl Ýyldyz» ordeni bilen sylaglanypdyr. Amanberdi 1944-nji ýylyň 31-nji iýulynda Lwýow oblastynyň Raba-Russkaýa diýen şäherinuň NKWD-siniň ygtyýaryna işe iberilipdir.

★ ATA GOÇMÄMMEDOW

1920-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. Bilimi 4 klas. WLKSM çleni. Goşun gullugyna gitmezden ozal Nebitdag şäherindäki nebit promyselleriniň birinde şofýor bolup işläpdir.

Ata 1943-nji ýylyň 4-nji noýabrynda Krym oblastynda hereket edýän partizanlaryň hataryna goşulýar. Ol tä 1944-nji ýylyň aprel aýynyň aýaklaryna çenli Gündogar partizan birikmesiniň 2-nji brigadasynyň sostawyna girýän 2-nji otrýadda gitlerçilere garşy gaýduwsyzlyk bilen göreşipdir. 1944-nji ýylyň aprel aýynyň ahyrky günlerinde, Ata Sowet Goşunynyň hataryna geçip, duşmana garşy göreşi dowam etdiripdir.

★ NAGMAT GUWANJOW

1916-njy ýylda doglan. Milleti türkmen. WLKSM çleni. Bilimi 4 klas. Gyzyň Goşuna alynmazyndan ozal Esengulynyň raýon merkezinde 723-nji jaýda ýaşaýar eken.

Nagmat 1944-nji ýylyň iýun-iýul aýlarynda Grizodubowa adyndaky 20-nji partizan brigadasynyň Matrosow adyndaky otrýadynda bolupdyr. Ol 1944-nji ýylyň 20-nji iýulyda Sowet Goşunynyň sapyna geçip, duşmana garşy göreşini dowam edipdir.

★ ÇAÝÇY DAŽANDAKOW

1919-njy ýylda doglan. Milleti türkmen. Bilimi 2 klas. Gyzyň Goşun hataryna 1940-njy ýylyň fewral aýynda çagyrylypdyr. Goşun gullugyna gitmezinden ozal Gyzyňarbat raýonynyň ozalky Stalin adyndaky kolhozynda ýaşaýar eken. Ýakyn hossarlarynyň biriniň ady Dažandakow Täşli bolmaly.

Çaýçy 1943-nji ýylyň 7-nji fewralynda partizanlaryň hatarynda söweşip başlaýar. Ol Brýansk tokaýlygynda hereket edýän 2-nji partizan brigadasynyň edermen söweşijileriniň biri bolupdyr.

★ KABAK DOSPAÝEW

1920-nji ýylda doglan. Milleti gazak. Bilimi 7 klas. Urşa gitmezinden ozal Krasnowodsk şäheriniň Worosilow köçesiniň 42-nji jaýynda ýaşapdyr, özem maşinistiň kömekçisi bolup işläpdir.

Dospaýew 1944-nji ýylyň fewral-mart aýlarynda Mogilýow oblastynda «Çekist» partizan brigadasynyň 5-nji otrýadynda söweşipdir. Bu ýigit barada bizde iki hili maglumat bar. Şol maglumatlaryň birinde ol 1944-nji ýylyň 12-nji martynda

söweşleriň birinde wepat boldy diýip görkezilýän bolsa, beýlekisinde 12-nji martda bolan söweşden soň atsyz-sorsuz ýitdi diýlip görkezilýär.

★ MYRAT NYÝAZOWIÇ ÝOMUDOW

1915-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. BK (b) P çleni, bilimo orta. Harby çini kapitan. Harby gulluga gitmezden ozal Gyzylarbat şäherinde ýaşaýar eken.

Myrat Nyýazowiç 1943-nji ýylyň 26-njy awgustyndan 1944-nji ýylyň 21-nji maýyna çenli Wileý oblastynda, Frunze adyndaky partizan brigadasynyň «За Родину» otrýadynda söweşipdir. Ol 1944-nji ýylyň 21-nji maýynda söweşleriň birinde wepat bolupdyr we Panyşa diýen obanyň içinde jaýlanypdyr.

★ WIKTOR ALEKSANDROWIÇ KOTROWSKIÝ

1914-nji ýylda doglan. Milleti rus. Bilimi 5 klas. 1941-nji ýylyň 8-nji iýulynda Krasnowodsk şäher halk komissariaty tarapyndan harby gulluga çagyrylypdyr. Şoňa çenli ol Krasnowodsk şäheriniň Kommunistiçeskaýa köçesiniň 32-nji jaýynda ýaşaýar eken.

Wiktor Aleksandrowiç 1943-nji ýylyň 10-njy awgustyndan 1944-nji ýylyň 29-njy iýulyna çenli Witebsk oblastynda, «За Советскую Белоруссию» partizan brigadasynyň Çapaýew adyndaky otrýadynda nemes faşistlerine garşy söweşipdir.

★ ŞAS ALEKSANDROWIÇ MARTYNOW

1920-nji ýylda doglan. Milleti rus. WLKSM çleni. Harby çini seržant. Gyzył Goşun hataryna çagyrylmazdan öň Gyzyletrek raýonynyň merkezinde, Woroşilow köçesiniň 6-njy jaýynda ýaşaýar eken.

Şas Aleksandrowiç Krym partizanlarynyň hataryna 1941-nji ýylyň noýabr aýynda goşulypdyr. Ol 1942-nji ýylyň 4-nji awgustyna çenli 1-nji Krasnoarmeýsk partizan brigadasynyň sowtawynda söweşipdir. Söweşleriň birinde ol agyr ýaralanýar. Şol sebäpli hem Şas Aleksandrowiç 1942-nji ýylyň awgust aýynda Krasnodar şäherine iberilýär.

★ MÄMMETMYRADOW

1922-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. Bilimi 3 klas. Gyzyň Goşuna gitmezinden ozal Jebel stansiýasynda ýaşapdyr.

Bu ýigit Pogudiniň komandirlik edýän partizan otrýadynda bolupdyr we Ukrainada hereket edipdir. 1945-nji ýylyň martynda ol Sowet Goşunynyň hataryna geçipdir.

★ PROKOPIÝ FEDOROWIÇ SIZOW

1902-nji ýylda doglan. Milleti rus. Bilimi 4 klas. Käri işçi. 1942-nji ýylda Krasnowodsk şäher harby komissariaty tarapyndan goşun gullugyna çagyrylypdyr. Öý adresi: Krasnowodsk şäheriniň Kalinin köçesiniň 7-nji jaýy.

Prokopiý Fedorowiç 1943-nji ýylyň 26-njy oktyabryndan 1944-nji ýylyň 22-nji iýulyna çenli Minsk oblastynda, Rokossowskiý adyndaky partizan brigadasynyň Furmanow adyndaky otrýadynda bolupdyr. Ol örän kyn hem-de çylşyrymly şertlerde otrýady zerur azyk önümleri we egin-eşik bilen üpjün etmegiň hötdesinden gelipdir.

P.F.Sizow 1944-nji ýylyň iýul aýynyň ahyrlarynda faşistlerden azat edilen raýonlaryň birinde kolhoz başlygy bolup galypdyr.

★ WASILIÝ STEPANOWIÇ SLÝUSAR

1912-nji ýylda doglan. Milleti rus. Beýik Watançylyk urşuna gitmezinden ozal Krasnowodsk şäheriniň Gogol pereulogynyň 4-nji jaýynda ýaşapdyr.

Wasiliý Stepanowiç Smolensk oblastynyň territoriýasynda hereket edýän partizanlaryň hataryna 1942-nji ýylyň fewralynda giripdir. Ol «Deduška» diýen partizan diwiziýasynyň 2-nji polkundaky 1-nji batalýonda wzvod komandiriniň kömekçisi bolupdyr.

★ ALEKSANDR KLIMOWIÇ FILIPPENKO

1908-nji ýylda doglan. Milleti rus. Bilimi 4 klas. Gyzyň Goşun hataryna gitmezinden ozal Krasnowodsk şäheriniň Petrow köçesiniň 42-nji jaýynda ýaşayar eken.

Alaksandr Klimowič 1943-nji ýylyň 27-nji sentýabrynda belorus partizanlarynyň hataryna geçip, Žuniniň partizan brigadasynyň 12-nji otrýadynda söweşipdir. Ol söweşjeň operasiýalaryň birnäçesine gatnaşypdyr. Soň ol saglyk ýagdaýynyň ýaramazlygy sebäpli, birnäçe wagtlap sanitariýa bölüminde işläpdir. 1944-nji ýylyň 25-nji iýulynda bolsa Aleksandr Klimowič Sowet Goşunynyň hataryna goşulypdyr.

★ MIHAIL ANDREÝEWIČ HAJYMYRADOW

1920-nji ýylda doglan. Milleti türkmen. Bilimi 6 klas. Gyzył Goşun hataryna Gyzyllarbat şäher harby komissariaty tarapyndan çagyrylypdyr.

Bu ýigit ukrain partizanlaryna 1944-nji ýylyň 20-nji iýunynda goşulypdyr we «За честь Родины» diýen partizan otrýadynda bolupdyr.

★ LUKÝAN MAKSIMOWIČ ŞAÝKIN

1912-nji ýylda doglan. Milleti rus. Goşun gullugyna çagyrylmazyndan ozal Gyzyllarbat şäherinde, Engels köçesiniň 8-nji jaýynda ýaşaýpdyr.

Lukýan Maksimowič 1942-nji ýylyň 25-nji ýanwarynda Smolensk oblastynda hereket edýän partizanlaryň hataryna giripdir. Ol «Deduşka» diýen partizan diwiziýasynyň 1-nji polkunyň sostawynda duşmana garşy söweşipdir.

Gara BERDIÝEW «Partizan ýodalaryny yzarlap»,
87-132-nji sahypalar. Taryhy şahslar